

Etik og socialpædagogisk indsats

- en rundspørge blandt ledere af socialpædagogiske tilbud om etisk refleksion og betydningen heraf mv.

Forord

Rapporten indeholder resultaterne af en Etik-survey, som er gennemført i perioden 1. til den 16. april 2008.

I undersøgelsen er en række ledere på forbundets område blandt andet blevet spurgt om deres organisation har udviklet et etisk værdigrundlag, eller om den er i gang hermed. De er desuden blevet bedt om en vurdering af, hvilken betydning et etisk værdigrundlag har for det daglige arbejde, om hyppigheden af fokus på etik i dagligdagen og om kendskab til forbudets etiske udvalg og udvalgets materialer.

Etisk Udvalg

Socialpædagogernes Landsforbund, maj 2008

Indhold

1. Resume.....	4
2. Baggrund for undersøgelsen.....	4
3. Metode.....	4
4. Målgrupper	5
5. Betydning af etisk refleksion	6
6. Tilbuddenes etiske værdigrundlag	6
7. Etik i dagligdagen	7
8. Kendskab til socialpædagogernes værdigrundlag	9
9. Etisk Udvalgs materialer	10
10. Etisk refleksion	11
11. Yderlige kommentarer	14
12. Konklusion.....	15
Litteraturliste.....	17
Bilag 1: Spørgeskemaet	18

1. Resume

Undersøgelsen omhandler opfattelse af etisk refleksion hos ledere på såvel Børn & Unge-området som på Voksen-området, hvad der fremmer denne, etiske dilemmaer i hverdagen, ledernes kendskab til Etisk Udvalg og dets materialer, samt forventninger til fremtidige aktiviteter om etik. Undersøgelsen viser, at der er bred enighed blandt respondenterne om, at etisk refleksion har afgørende betydning for kvaliteten af den socialpædagogiske indsats. Størstedelen har udarbejdet et etisk værdigrundlag eller er i gang hermed. Næste alle oplever etiske dilemmaer i dagligdagen og disse diskuteres for langt de flestes vedkommende dagligt eller ugentligt. Lidt over 2/3 kender Socialpædagogernes etiske værdigrundlag, som halvdelen har fået kendskab til via Socialpædagogen. Derimod er kendskabet til Etisk Udvalgs materiale begrænset. Undersøgelsen peger på, at det er ledernes opfattelse, at etisk refleksion fremmes via drøftelser i dagligdagen, på personalemøde og temamøder, som de også forventer at deltage i, i den nærmeste fremtid. Samtidig peger undersøgelsen på, at ca. 2/3 lederne finder, at det er en god ide at kredsen afvikler temadage om etik, mens en anelse færre også kan forestille sig at benytte Etisk Udvalg som hjælp til temadage mv.

2. Baggrund for undersøgelsen

Baggrunden for undersøgelsen er, at Etisk Udvalg for perioden 2008-2010 har iværksat en række aktiviteter der skal fremme etisk refleksion og beslutningstagen blandt forbundets medlemmer.

Visionen for aktiviteterne er, at den enkelte medarbejder på socialpædagogiske institutioner, botilbud og andre socialpædagogiske tilbud tænker og handler ud fra en etisk standard. En standard, der er konkretiseret i IFSW's etiske principper og i Socialpædagogernes etiske værdigrundlag. Standarden er gældende for, hvorledes socialpædagogerne handler og agerer såvel i forhold til de børn, unge og voksne, som de skal hjælpe i forhold til kollegaerne.

Visionen er formuleret på baggrund af antagelsen om, at kontinuerlig etisk refleksion er en forudsætning for at kvalificere den socialpædagogiske indsats.

Det er Etisk Udvalgs ønske, at resultaterne af aktiviteterne for perioden 2008–2010 kan dokumenteres ved periodens afslutning. I forlængelse heraf kan den foreliggende undersøgelse ses som et forsøg fra udvalgets side til at konstruere en base-line.

3. Metode

Undersøgelsen henvender sig til ledere af sociale tilbud eller institutioner på det særlige sociale område, og er gennemført som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse. Der er således sendt en e-mail med link til spørgeskemaet til de mailadresser, der står opført som modtagere af bladet "Offentlig Ledelse". Udvælgelsen af disse respondenter skyldes, at der ikke findes samlet kontaktinformation på lederne af de sociale tilbud.

Undersøgelsen blev udsendt 1. april 2008 og der blev rykket for manglende besvarelser den 10. april. Dataindsamlingen er afsluttet den 16. april og bearbejdningen og analysen af data er foregået frem til 15. maj. Det samlede antal respondenter spørgeskemaet blev sendt til var 232. Af disse svarede 157 på samtlige spørgsmål, hvilket giver en besvarelsesprocent på 67,6 %, hvilket er tilfredsstillende.

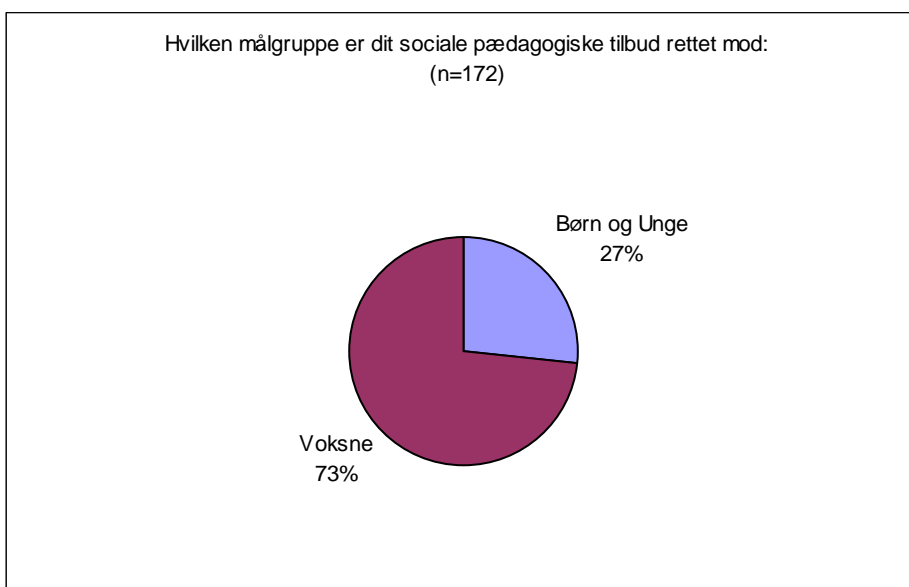
Undersøgelsen kan ikke forstås som repræsentativ for de socialpædagogiske tilbuds ledere, idet det antages, at der ca. findes 1200. Men undersøgelsen kan fungere som en stikprøve, og dermed give en pejling på, hvilket syn og aktiviteter lederne af de socialpædagogiske tilbud formentlig har.

Respondenterne har haft mulighed for at kommentere og uddybe nogle af besvarelserne i fritekst-felter undervejs, samt komme med yderligere kommentarer afslutningsvis. Dette er der rigtig mange af respondenterne der har valgt at gøre. I alt har respondenterne indgivet 207 kommentarer på de 8 spørgsmål, hvor de har haft mulighed for at kommentere. Kommentarerne er efterfølgende blevet kategoriseret i de temaer som der redegøres for i rapporten.

Undersøgelsen er blevet gennemført i et samarbejde mellem analysegruppen og socialfaglig afdeling i Socialpædagogernes Landsforbund på opdrag af forbundets Ethiske Udvalg. Spørgsmål vedrørende undersøgelsen kan rettes til Ditte Sørensen, socialfaglig afdeling.

4. Målgrupper

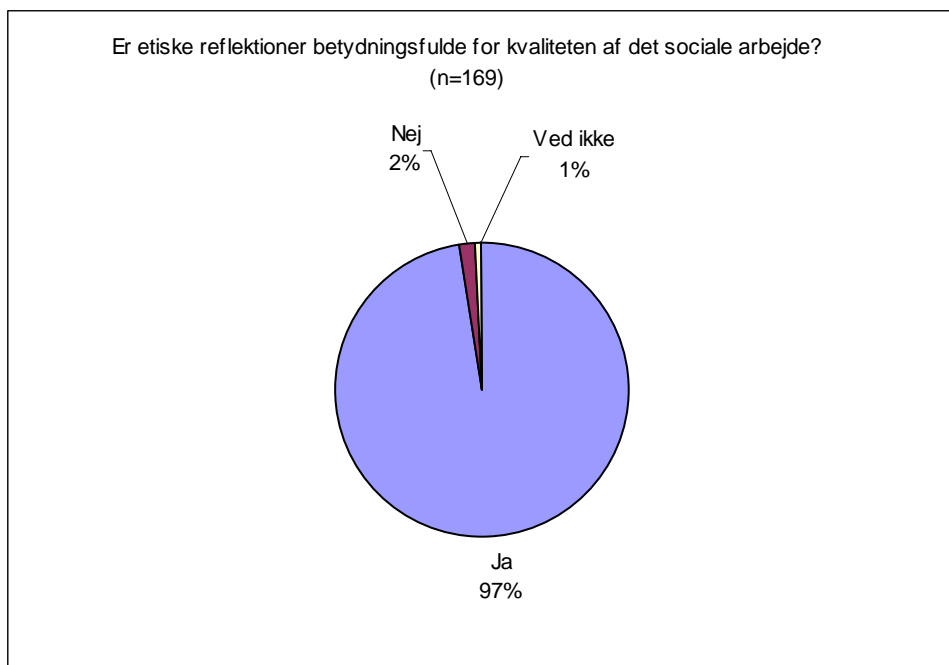
I undersøgelsen blev lederne spurgt om, hvilke målgrupper deres tilbud er rettet imod. Af respondenternes svar fremgår, at 27 % af tilbuddene retter sig mod Børn & Unge-området og de sidste 73 % mod Voksen-området.

I forlængelse af spørgsmålet om målgrupper blev lederne også spurgt om, hvor mange brugere tilbuddene havde ansvar for. Af respondenternes svar fremgår, at det gennemsnitlige antal brugere er 70, men dette gennemsnit dækker over en variation i antal brugere fra 5 til 700.

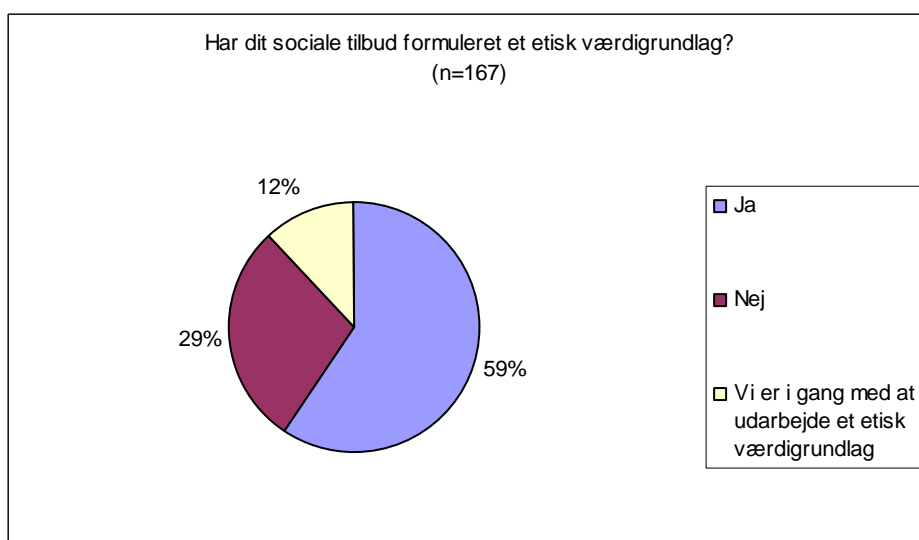
5. Betydning af etisk refleksion

På spørgsmålet om etisk refleksion har betydning for kvaliteten af det socialpædagogiske arbejde svarer stort set samtlige respondenter, at de finder dette af stor betydning for kvaliteten.

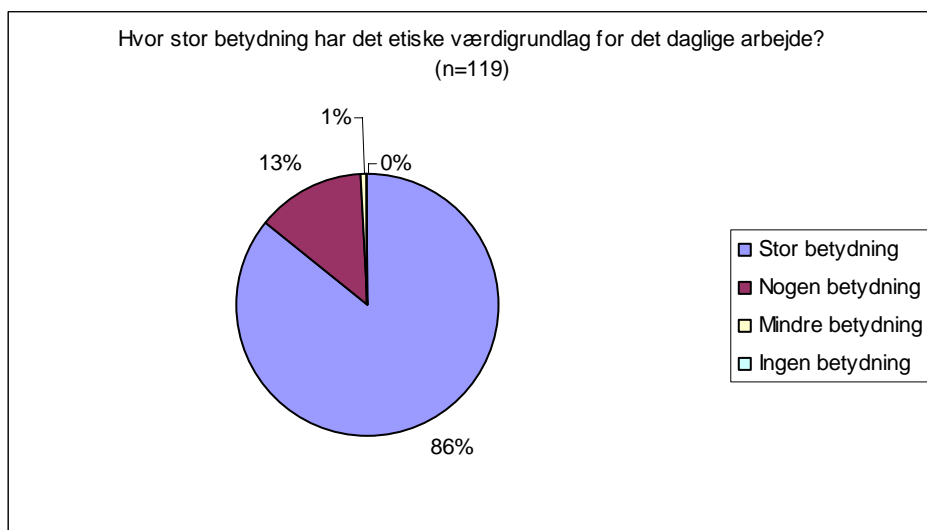

6. Tilbuddenes etiske værdigrundlag

Lederne blev i undersøgelsen spurgt om deres tilbud havde formuleret et etisk værdigrundlag. Af respondenterne svar fremgår, at 59 % har formuleret et værdigrundlag, 12 % er i gang hermed. De resterende 29 % har ikke formuleret et værdigrundlag eller er i gang hermed.

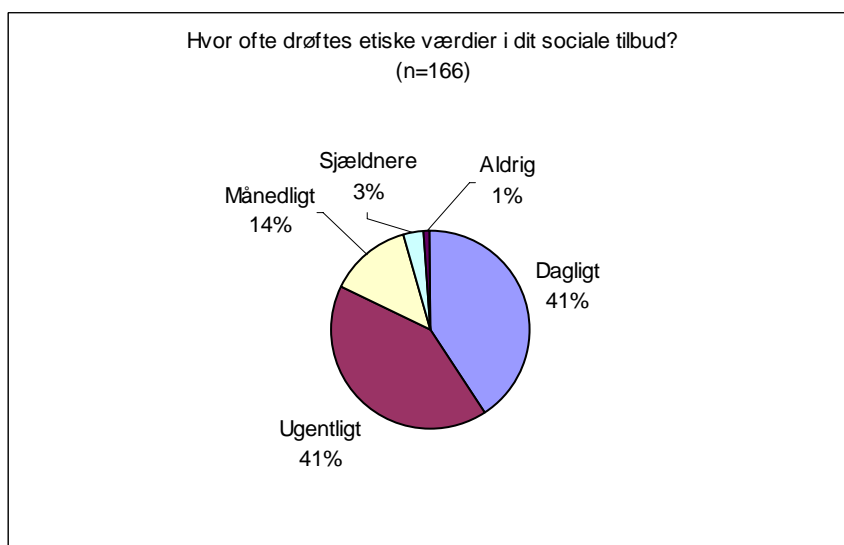
I forlængelse af spørgsmålet om tilbuddene havde formuleret et etisk værdigrundlag, blev de respondenter, der havde svaret bekræftende spurgt om, hvilken betydning det etiske værdigrundlag har for det daglige arbejde. Af svarene fremgår, at der er bred enighed om, at det etiske værdigrundlag har stor eller nogen betydning.

Der er således stor overensstemmelse mellem respondenternes og Etisk Udvalgs opfattelse. Når etisk refleksion har afgørende betydning for kvaliteten af den socialpædagogiske indsats er det overordentlig positivt, at så mange af tilbuddene har formuleret et etisk værdigrundlag eller er i gang hermed. Tilbage står dog, at lidt under 1/3 af tilbuddene ikke har prioriteret dette arbejde og der er dermed plads til forbedringer.

7. Etik i dagligdagen

Lederne blev også forespurgt om, hvor ofte etiske værdier blev drøftet i deres tilbud. Af respondenterne svar fremgår, at lidt over 80 % diskuterer værdierne dagligt eller ugentligt.

Det er Etisk Udvalgs antagelse, at der i den socialpædagogisk indsats er værdierne selvbestemmelse, at ville det gode, ikke skade den enkeltes værdighed og integritet samt ligebehandling altid på spil. Derfor forstår udvalget socialpædagogisk indsats som fyldt med etiske dilemmaer. Etiske dilemmaer er karakteriseret ved, at mindst to værdier vægtes lige tungt, og der findes gode argumenter for og imod vægtningen af begge værdier.

Sagt på en lidt anden måde opstår etiske dilemmaer, hvis der findes stærke argumenter både for og imod at iværksætte en bestemt handling f.eks. tilsidesætte værdien selvbestemmelse til fordel for værdien, at ville det gode og omvendt, at der findes stærke argumenter både for og imod at tilsidesætte værdien, at ville det gode til fordel for selvbestemmelsen.

For at få bekræftet eller afkræftet ovenstående blev lederne derfor spurgt, om de har oplevet etiske dilemmaer på deres arbejdsplads, hvilket stort set alle respondenterne bekræfter.

Der var i forlængelse af ovennævnte spørgsmål givet mulighed for at beskrive etiske dilemmaer. Dette har i alt 106 af respondenterne valgt, hvilket udgør lidt over 2/3. De beskrevne dilemmaer dækker både Børn & Unge-området og Voksen-området.

På Børn & Unge-området beskriver respondenterne i alt 15 dilemmaer. Disse omhandler temaer som fastholdelse ved medicingivning og anden sundhedsmæssig behandling, seksualitet, flytning af børn til trods for at de trives, hvor de er, forældreparørende samarbejde, hensyn til børn og hensyn til forældre, socialpædagogers normer og faglighed kontra institutionens, at teori og praksis ikke altid er i overensstemmelse med hinanden, skærming af børn, forskellige faggrupperes perspektiv på indsatsen og, hvad der er nødvendigt og til sidst selvbestemmelse og personskade.

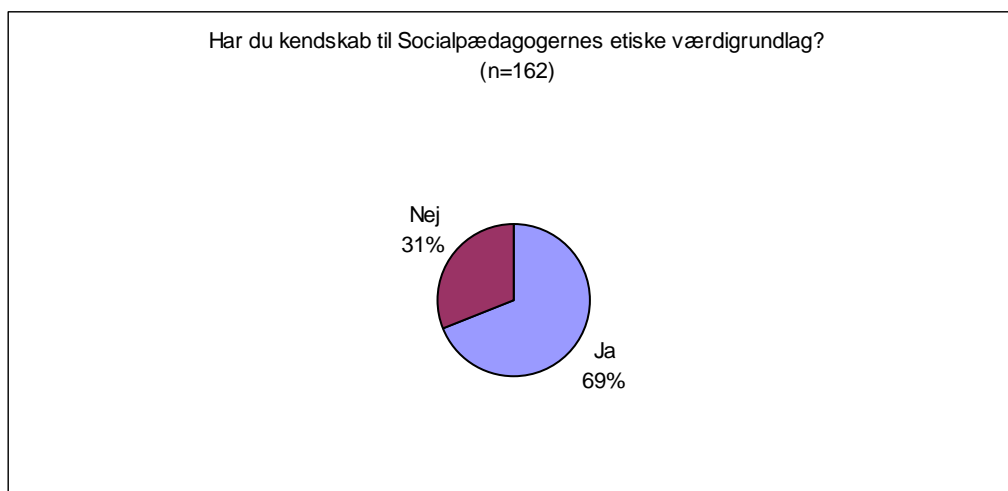
På Voksen-området beskriver respondenterne i alt 91 dilemmaer. Disse omhandler temaer som omsorg kontra selvbestemmelse, hvor i alt 47 dilemmaer beskrives. Sundhedsforebyggelse og opretholdelse er også et dilemmafyldt tema for respondenterne. Der beskrives endvidere 9 dilemmaer som omfatter alt fra kost og volumen, til medicingivning og anden sundhedsmæssig behandling. Hygiejne beskrives via 7 dilemmaer og administration af borgernes økonomiske midler beskrives med 6 dilemmaer. Med en hyppighed mellem 1 og 3 beskrives temaer som forældre/parørende samarbejde, vold, magtanvendelse, arbejdet med domsanbragte, at bo sammen med andre som man ikke selv har valgt, at arbejde i borgerens hjem, personale holdninger, forskellige former for misbrugsbehandling og støtte hertil, kærester, udbrændt personale og endelig udbud af pladser i tilbuddet.

Dilemmaerne bliver ikke yderligere beskrevet i nærværende rapport, men er overladt til Etisk Udvalgs videre arbejde.

Undersøgelsen bekræfter således antagelse om, at socialpædagogisk indsats er fyldt af etiske dilemmaer. Når dette er fakta, er etisk refleksion netop afgørende for kvaliteten.

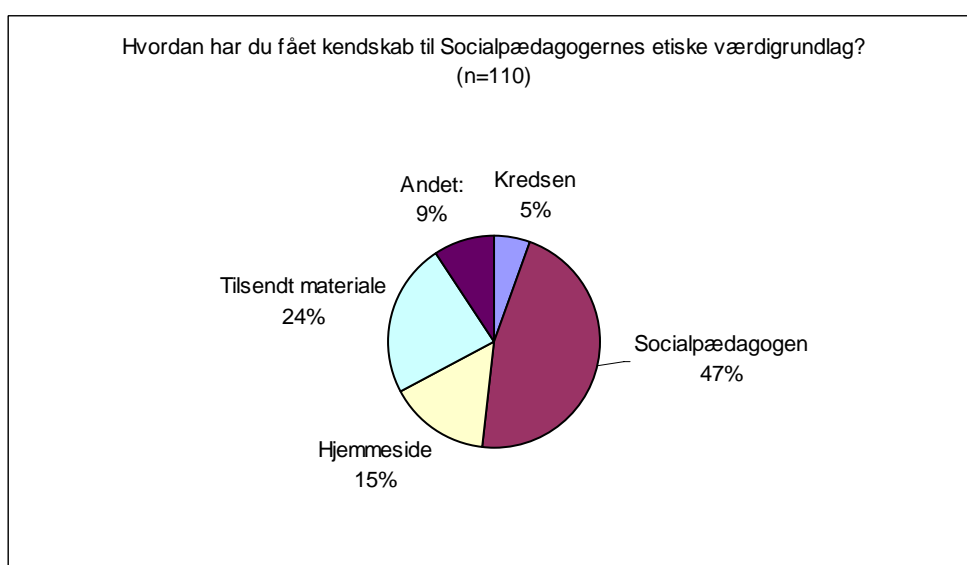
8. Kendskab til socialpædagogernes værdigrundlag

69 % af respondenterne svarer, at de har kendskab til socialpædagogernes etiske værdigrundlag.

Det er ikke tilfredsstillende, at kun lidt over 2/3 af respondenterne har kendskab til etisk værdigrundlag, og dette fakta kalder på initiativer fra Etisk Udvalg, der jo netop har til opgave at fremme kendskabet.

Af de respondenter som har kendskab til værdigrundlaget svarer knapt halvdelen, at de har fået kendskab hertil gennem Socialpædagogen og ca. en fjerde del via tilsendt materiale. Andre har kendskab til værdigrundlaget fra hjemmesiden, kredsen eller andet uspecificeret.

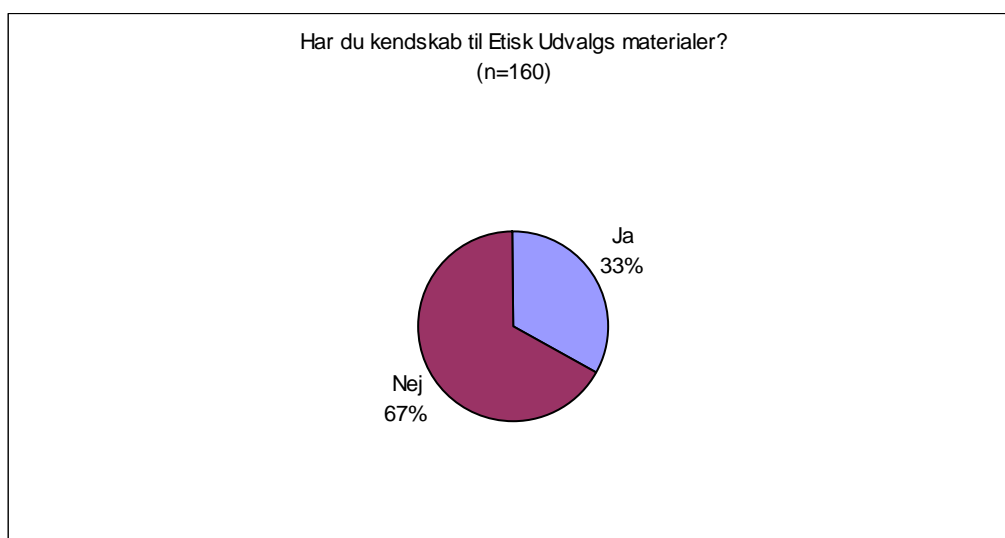

I forlængelse af respondenternes besvarelse af ovennævnte spørgsmål havde de mulighed for at komme med en kommentar. Dette har 19 af respondenterne valgt. Kommentarerne uddyber primært, hvor de har fået kendskab til værdigrundlaget fra. Dette spænder fra Etisk Udvalg, Ledersektionen, drøftelser i kredsen eller medlem heraf til kollegaer eller andre.

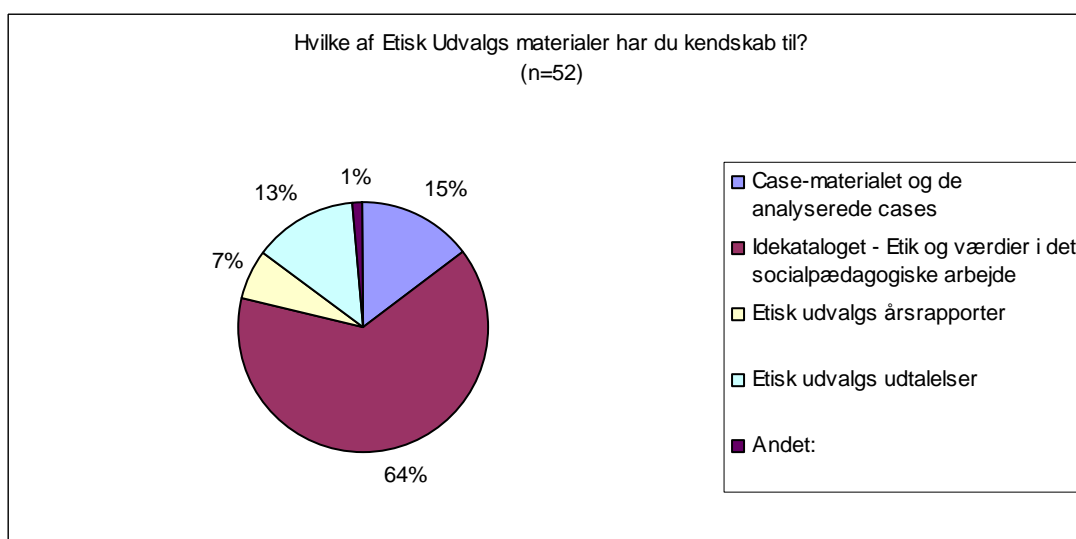
Det er bemærkelsesværdigt, at det især er Socialpædagogen og tilsendt materiale, der er kilden til kendskab til værdigrundlaget. Dette giver stof til eftertanke om hvorledes den lille 1/3 del af respondenterne som ikke kender værdigrundlaget kan få kendskab hertil.

9. Etisk Udvalgs materialer

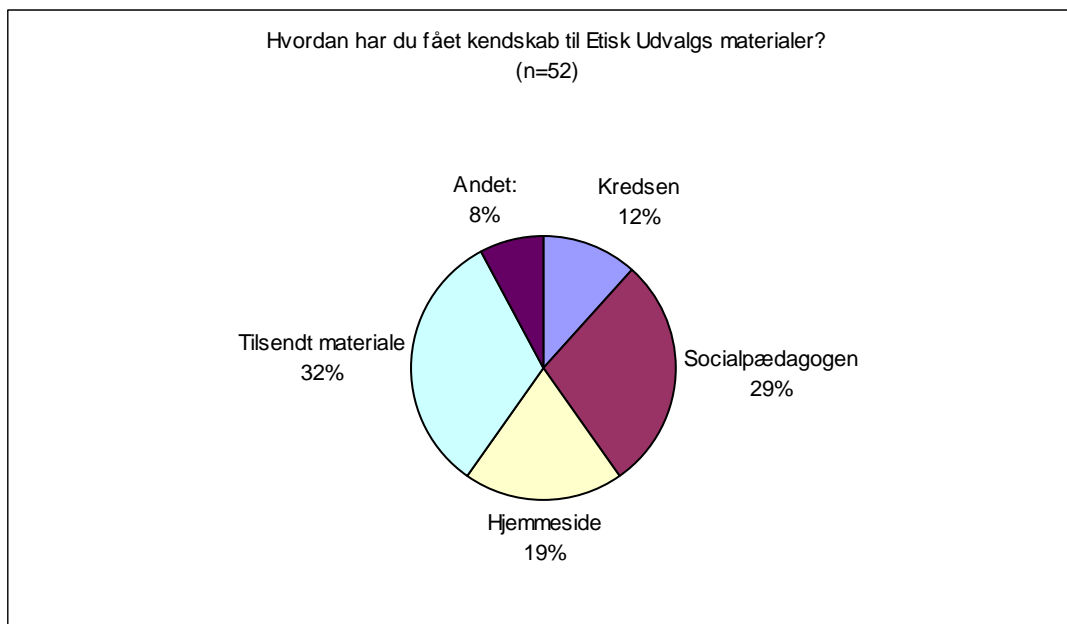
I modsætning til, at en stor del af respondenterne har kendskab til socialpædagogernes etiske værdigrundlag, mangler de i høj grad kendskab til Etisk Udvalgs andre materialer. 67 % har således ikke kendskab til Etisk Udvalgs materialer.

For den tredjedel af respondenterne, der kender Etisk Udvalgs materiale gælder, at kendskabet i overvejende grad gælder idékataloget og i mindre grad casemateriale, udtalelser og årsrapporter.

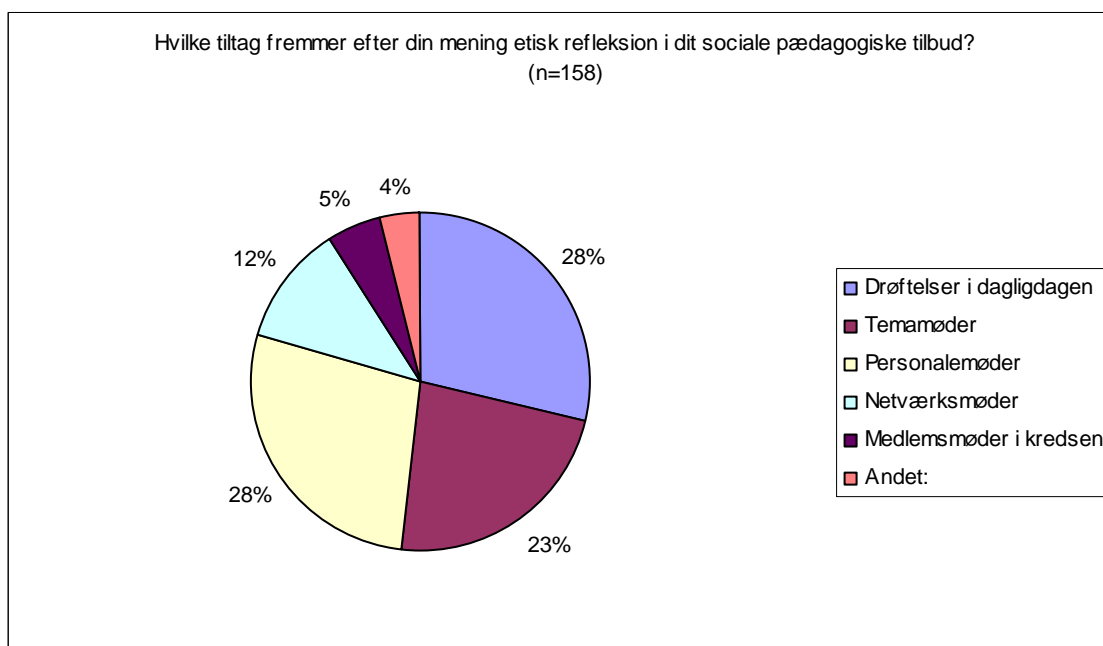
Kendskabet til Etisk Udvalgs materialer har respondenterne fået via Socialpædagogen, tilsendt materiale og hjemmesiden.

En af Etisk Udvalgs opgaver er at fremme etisk refleksion blandt medlemmerne. Dette har udvalget hidtil forsøgt via udarbejdelse af en række materiale. Det er derfor ikke tilfredsstillende, at kun en lille 1/3 af respondenterne har kendskab til Etisk Udvalgs materialer og, at dette kendskab i overvejende grad strækker sig til idékataloget: "Etik og værdier i det socialpædagogiske arbejde". Det faktum kalder på nye initiativer, ligesom overvejelser om, hvorledes formidlingen af udvalgets arbejde skal foregå.

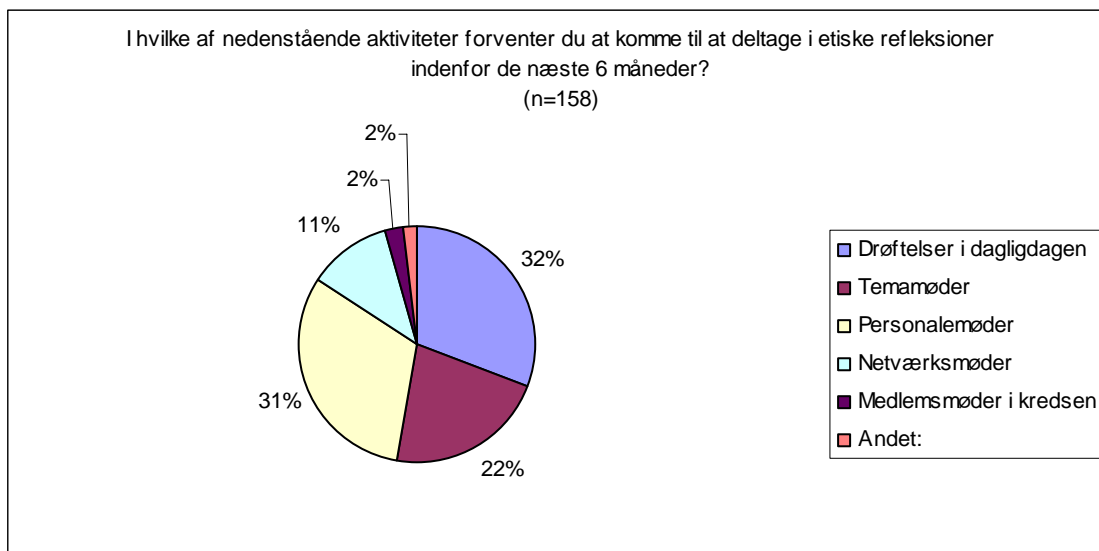
10. Etisk refleksion

Ifølge respondenterne fremmes etisk refleksion bedst gennem drøftelser i dagligdagen og drøftelser på personalemøder, men også temamøder peges på som virksomme.

I forbindelse med besvarelsen af ovennævnte spørgsmål havde respondenterne mulighed for at komme med en kommentar. Dette har 31 af respondenterne valgt. Kommentarerne peger på at videoanalyse, supervision, træning og uddannelse herunder introduktion af nye medarbejdere og studerende er fremmende. Andre peger på faglige fora f.eks. på tværs af faggrupper eller regionalt og/eller på fast punkt på dagsordenen på personalemøder eller det der italesættes som praksis nær refleksion. Andre peger på nyhedsbreve eller artikler i blandt andet Vera eller Socialpædagogen, om etik eller eksempler på analyserede cases. Nogle peger på faglig etisk refleksion i alle sammenhænge, hvor socialpædagoger mødes, nogle på foredrag og konferencer.

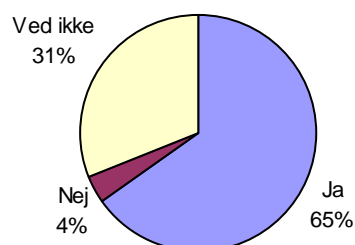
Lidt under 1/3 af respondenterne forventer indenfor de næste 6 måneder primært at deltage i etiske refleksion i dagligdagen og på personalemøde. Men samtidig forventer lidt over 1/5 at deltage i temamøder. Kun en mindre del forventer at deltage i netværksmøder, medlemsmøder i kredsen og andet.

16 af respondenterne har valgt at komme med en kommentar i forlængelse af dette spørgsmål. Kommentarerne nævner MED-Udvalg, handleplansmøder, udviklingsprojekter, kurser, konferencer og supervision som aktiviteter, hvor de har deltaget i etisk refleksion indenfor de sidste 6 måneder. En enkelt nævner Badmintonklubben vedrørende brug af spillere fra Kina, en enkelt at institutionen er gået konkurs, en nævner tilsyn og en at det har vedkommende ikke overvejet.

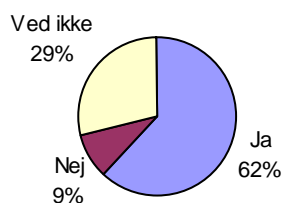
Knap 2/3 eller 65 % af respondenterne finder, at det vil være en god ide, hvis kredsen afholdt temadage om etik. Samtidig svarer lidt under 1/3, at de ikke ved, om det er en god ide.

Ville det efter din mening være en god idé, hvis kredsen afholdt temadage om etik?
(n=158)

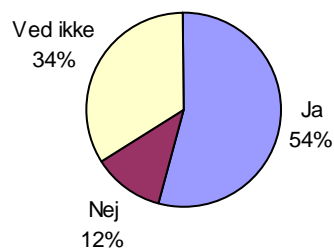
Næsten samme antal af respondenterne kunne også forestille sig at benytte Etisk Udvalg som hjælp til afholdelse af arrangementer om etik. Lidt under 1/3 ved ikke, om de ville benytte Etisk udvalg.

Kunne du forestille dig at benytte Etisk Udvalg som hjælp til afholdelse af temadage/temamøder?
(n=158)

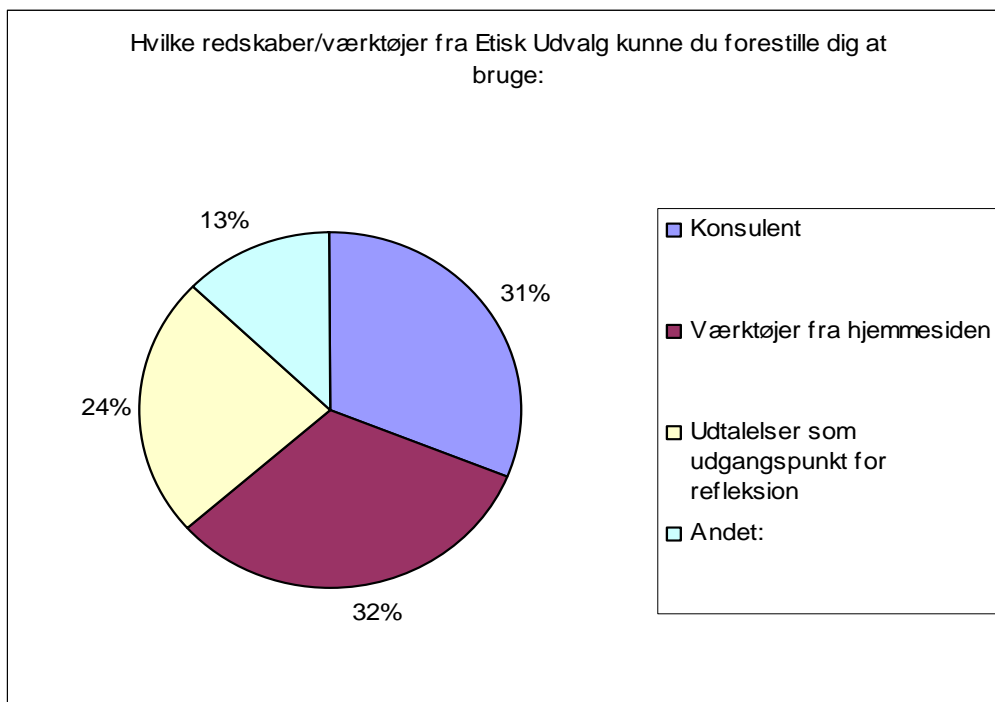

Lidt mere end halvdelen kunne desuden forestille sig at benytte Etisk Udvalg som sparringspartner i forhold til etiske problemstillinger.

Kunne du forestille dig at benytte Etisk Udvalg som sparringspartner i forhold til etiske problemstillinger?
(n=158)

Lederne blev endvidere spurgt om, hvilke redskaber/værktøjer fra Etisk Udvalg de kunne forestille sig at bruge. Hertil svarer respondenterne, at de kunne forestille sig at benytte både en konsulent, værktøjer fra hjemmesiden og udtalelser som udgangspunkt for etisk refleksion.

I forbindelse med besvarelsen af dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at supplere med en kommentar. I alt har 25 af respondenterne valgt dette. For 11 af respondenternes vedkommende spænder kommentarerne fra bemærkning som 'ved ikke', 'kan ikke besvares' eller 'det har jeg ikke taget stilling til'.

7 af respondenterne peger på, at de gerne vil benytte flere forskellige redskaber. Heraf peger en på, at artikler også kunne være et godt redskab. Enkelte peger på supervision som redskab, en på LOs etiske råd, en på den gamle etik kasse for forbundet. Endelig er der en der ikke ønsker at benytte materiale fra Etisk Udvalg, fordi dette er materiale der er politisk udarbejdet, og ikke støtter vedkommendes synspunkter.

Undersøgelsen antyder, at det kunne være en god ide at kredsen udbød temadag med etik på dagsordenen ligeledes som, at Etisk Udvalgs tilbud i perioden 2008-2010 om støtte til etik arrangementer tilsyneladende vil blive efterspurgt.

11. Yderlige kommentarer

Som afslutning på undersøgelsen blev lederne spurgt om de havde yderligere kommentarer til Etisk Udvalg. Dette har i alt 34 af respondenterne valgt. 13 af kommentarerne kan kategoriseres som ros til Etisk Udvalg. Kommentarerne dækker bemærkninger som 'godt initiativ', 'etikken skal være synlig', 'godt arbejde og godt materiale' mv. Der er dog også kritik af selve undersøgelsen (3 bemærkninger), som går på, at svarmulighederne gør det vanskeligt at svare ordentligt. Der er også kritik af selve den måde forbundet har valgt at arbejde med etik på (4 bemærkninger). Denne kritik går dels på, at etik ikke kan sættes i en formel og standardiseres, dels at etik og økonomi ikke hænger sammen og endelig på, at forbundet har et Etisk

Udvalg. De sidste 14 bemærkninger kan karakteriseres som anbefalinger til det videre arbejde. Disse handler om, at etikken skal profileres og gøres tydeligere, at etik skal integreres i personalegrupperne og udvalgets materialer skal videreudvikles og udvides og at udvalget i det hele taget skal blive mere synligt.

12. Konklusion

Undersøgelsen omhandler opfattelsen af betydning af etisk refleksion hos ledere på såvel Børn & Unge-området som på Voksen-området. Undersøgelsen og dens konklusioner er ikke repræsentative for samtlige af de socialpædagogiske lederes antagelser om etisk refleksion, men skal ses som en pejling på, hvilke syn og aktiviteter lederne af de socialpædagogiske tilbud har på temaet. Respondenterne i undersøgelsen er fordelt med:

- Ca. 3/4 på Voksen handicap-området, og en fjerdel på Børn & Unge-området.
- Det gennemsnitlige antal brugere er ca. 70, men spænder vidt: Helt fra fem brugere til 700!

Undersøgelsen viser, at 97 % af respondenterne finder, at etisk refleksion har betydning for kvaliteten af det socialpædagogiske arbejde. Der er således stor overensstemmelse mellem respondenternes og Etisk Udvalgs opfattelse. Samtidig ses af undersøgelsen, at:

- 59 % har udarbejdet et etisk værdigrundlag
- 12 % er i gang med at udarbejde et værdigrundlag
- 29 % er ikke i gang med at udarbejde et værdigrundlag

Det kan konkluderes, at når etisk refleksion har afgørende betydning for kvaliteten af indsatsen, er det overordentlig positivt, at så mange af tilbuddene har formuleret et etisk værdigrundlag eller er i gang hermed. Tilbage står dog, at lidt under 1/3 af tilbuddene ikke har prioriteret dette arbejde og der er dermed plads til forbedringer.

Det er Etisk Udvalgs opfattelse, at i den socialpædagogisk indsats er værdierne selvbestemmelse, at ville det gode, ikke skade den enkeltes værdighed og integritet samt ligebehandling altid på spil. Ethiske dilemmaer er karakteriseret ved, at mindst to værdier vægtes lige tungt, og der findes gode argumenter for og imod vægtingen af begge værdier.

Undersøgelsen viser, at næsten alle respondenterne oplever etiske dilemmaer i dagligdagen og disse diskuteres for langt de flestes vedkommende dagligt eller ugentligt:

- 98 % oplever etiske dilemmaer i dagligdagen.
- Ethiske dilemmaer diskuteres dagligt eller ugentligt i ca. 80 % af tilbuddene.

Undersøgelsen bekræfter således Etisk Udvalgs antagelse om, at socialpædagogisk indsats er fyldt af etiske dilemmaer. Når dette er fakta, er etisk refleksion netop afgørende for kvaliteten, hvilket jo samtlige respondenter også besvarede bekræftende på.

Undersøgelsen viser, at lidt over 2/3 af respondenterne kender Socialpædagogernes etiske værdigrundlag, som halvdelen har fået kendskab til via Socialpædagogen.

- 69 % af respondenterne kender til Socialpædagogernes etiske værdigrundlag, og knap halvdelen af de, der kender til det, har fået kendskab til det gennem Socialpædagogen.
- 2/3 af respondenterne har ikke kendskab til Etisk Udvalgs materialer, og af den tredjedel der har kendskab til materialerne, er det for de flestes vedkommende Idékataloget,

de kender til. Materialet har respondenterne kendskab til via tilsendt materiale, Socialpædagogen og til dels hjemmesiden.

Det kan konkluderes, at det er bemærkelsesværdigt, at det især er Socialpædagogen og tilsendt materiale, der er kilden til kendskab til værdigrundlaget. Dette giver stof til eftertanke om, hvorledes den lille 1/3 af respondenterne, som ikke kender værdigrundlaget kan få kendskab hertil.

Samtidigt kan det konkluderes, at når en af Etisk Udvalgs opgaver er, at fremme etisk refleksion blandt medlemmerne er det ikke tilfredsstillende, at kun en lille 1/3 af respondenterne har kendskab til Etisk Udvalgs materialer og, at dette kendskab i overvejende grad strækker sig til idékataloget: "Etik og værdier i det socialpædagogiske arbejde". Det faktum kalder på nye initiativer, såsom overvejelser om, hvorledes formidlingen af udvalgets arbejde skal foregå.

Det kan konkluderes, at respondenterne finder, at etisk refleksion bedst fremmes via drøftelser i dagligdagen, på personalemøde og temamøder, som de også forventer at deltage i, i den nærmeste fremtid. Samtidig kan det konkluderes at:

- 65 % af respondenterne mener, at det ville være en god ide, hvis kredsen afholdt temadage om etik, mens 62 % kunne forestille sig at benytte Etisk Udvalg som hjælp til afholdelse af arrangementer temadage og lignende.
- 54 % kunne desuden forestille sig at benytte Etisk Udvalg som sparringspartner i forhold til etiske problemstillinger.
- De redskaber, respondenterne kunne forestille sig at benytte er både en konsulent, værktøjer fra hjemmesiden, samt en række andre materialer.

Samlet kan det konkluderes, at undersøgelsen peger på at:

- Etisk refleksion har betydning for kvaliteten af den socialpædagogiske indsats.
- Ikke alle socialpædagogiske tilbud har endnu udarbejdet et etisk værdigrundlag.
- Takling af etiske dilemmaer er en stor del af den socialpædagogiske hverdag.
- Etisk refleksion fremmes i hverdagen på personalemøder og temamøder.
- Kendskabet til etisk værdigrundlag og etisk udvalgs materiale kunne forbedres væsentligt.
- Tilsendt materiale og Socialpædagogen har betydning for kendskabet.
- Det kunne være en god ide, at kredsene udbød temadage om etik.

Litteraturliste

Alt materiale forefindes på www.sl.dk/etik:

- Etisk værdigrundlag for socialpædagoger
- Idekatalog: "Etik og værdier i det socialpædagogiske arbejde"
- Cases og analyserede cases
- Etisk udvalgs kommissorium
- Udtagelser fra Etisk Udvalg
- Årsrapporter: 2005, 2006, 2007

Bilag 1: Spørgeskemaet

Etik er læren om principperne for vurdering af hvad der er godt og ondt, og dets betydning for den rigtige og ansvarlige handling overfor andre mennesker. Etik i socialpædagogisk indsats handler således om hvilke værdier der skal vægtes i indsatsen og dermed hvad der er den rigtige og ansvarlige handling i det konkrete møde med den enkelte borger med støttebehov.

Hvilken målgruppe er dit sociale pædagogiske tilbud rettet mod:

- Børn og Unge
- Voksne

Hvor mange brugere har dit tilbud? (ca.)

Antal brugere:

Er etiske refleksioner betydningsfulde for kvaliteten af det sociale arbejde?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

Har dit sociale tilbud formuleret et etisk værdigrundlag?

- Ja
- Nej
- Vi er i gang med at udarbejde et etisk værdigrundlag

Hvor stor betydning har det etiske værdigrundlag for det daglige arbejde?

- Stor betydning
- Nogen betydning
- Mindre betydning
- Ingen betydning

I socialpædagogisk indsats er værdierne selvbestemmelse, at ville det gode, ikke skade den enkeltes værdighed og integritet samt ligebehandling altid på spil. Ethiske dilemmaer er karakteriseret ved, at mindst to værdier vægtes lige tungt, og der findes gode argumenter for og imod vægtningen af den begge værdier.

Sagt på en lidt anden måde opstår etiske dilemmaer, hvis der findes stærke argumenter både for og imod at iværksætte en bestemt handling f.eks. tilsidesætte værdien selvbestemmelse til fordel for værdien at ville det gode og omvendt, at der findes stærke argumenter både for og imod at tilsidesætte værdien at ville det gode til fordel for selvbestemmelsen.

Hvor ofte drøftes etiske værdier i dit sociale tilbud?

- Dagligt
- Ugentligt
- Månedligt
- Sjældnere
- Aldrig

Har du oplevet etiske dilemmaer på din arbejdsplads?

- Ja
- Nej

Her kan du kort beskrive en eller flere oplevelser med etiske dilemmaer (eksemplerne vil blive brugt i Etisk Udvalgs videre arbejde):

Beskrivelse:

Har du kendskab til Socialpædagogernes etiske værdigrundlag?

- Ja
 Nej

Hvordan har du fået kendskab til Socialpædagogernes etiske værdigrundlag?

- Kredsen
 Socialpædagogen
 Hjemmeside
 Tilsendt materiale
 Andet:

Har du kendskab til Etisk Udvalgs materialer?

- Ja
 Nej

Hvilke af Etisk Udvalgs materialer har du kendskab til?

- Case-materialet og de analyserede cases
- Idekataloget - Etik og værdier i det socialpædagogiske arbejde
- Etisk udvalgs årsrapporter
- Etisk udvalgs udtalelser
- Andet:

Hvordan har du fået kendskab til Etisk Udvalgs materialer?

- Kredsen
- Socialpædagogen
- Hjemmeside
- Tilsendt materiale
- Andet:

Hvilke tiltag fremmer efter din mening etisk refleksion i dit sociale pædagogiske tilbud?

- Drøftelser i dagligdagen
- Temamøder
- Personalemøder
- Netværksmøder
- Medlemsmøder i kredsen
- Andet:

I hvilke af nedenstående aktiviteter forventer du at komme til at deltage i etiske refleksioner indenfor de næste 6 måneder?

- Drøftelser i dagligdagen
- Temamøder
- Personalemøder
- Netværksmøder
- Medlemsmøder i kredsen
- Andet:

Ville det efter din mening være en god idé, hvis kredsen afholdt temadage om etik?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

Kunne du forestille dig at benytte Etisk Udvalg som hjælp til afholdelse af temadage/temamøder?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

Kunne du forestille dig at benytte Etisk Udvalg som sparringspartner i forhold til etiske problemstillinger?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

Hvilke redskaber/værktøjer fra Etisk Udvalg kunne du forestille dig at bruge:

- Konsulent
- Værktøjer fra hjemmesiden
- Udtalelser som udgangspunkt for refleksion
- Andet:

Hvis du har andre kommentarer til Etisk Udvalg, kan du skrive dem her:

Kommentarer:

Mange tak for hjælpen!

Besvarelserne vil blive brugt til at målrette Etisk Udvalgs arbejde og ydelser endnu bedre.